

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Zsögöny Ilona pártfogó ügyvéd (1138 Budapest, Szent István park 22. fsz. 2.) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (II.rendű felperes címe) II. rendű felperesnek - dr. Majer Orsolya jogtanácsos által képviselt Fővárosi XI. Kerületi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala (1114 Budapest, Bocskai út 39-41.) alperes ellen közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. május 6. napján kelt 4.P.29.501/2004/30. számú ítélete ellen a felperesek által 36., az alperes által 32. és 35. sorszám alatt benyújtott fellebbezések folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, és az I. rendű felperes keresetét teljesen elutasítja.

Az alperest a terhére megállapított pártfogó ügyvédi díjból álló perköltség térítése alól mentesíti, dr. Zsögöny Ilona pártfogó ügyvédnek az ellátmány terhére fizetendő díját pedig 18.900 (tizennyolcezer-kilencszáz) forintra felemeli. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Dr. Zsögöny Ilona (1137 Budapest, Szent István park 22. fsz. 2.) pártfogó ügyvéd díját a másodfokú eljárásban kifejtett tevékenysége ellenében 10.200 (tízezer-kétszáz) forintban állapítja meg, amelyből 6.000 (hatezer) forint munkadíj, 1.200 (ezerkétszáz) forint áfa, 3.000 (háromezer) forint készkiadás.

Felhívja Fővárosi Ítéltábla Gazdasági Hivatalát, hogy jelen ítélet alapján a fenti díjat utalja ki a pártfogó ügyvédnek.

A le nem rótt fellebbezési illetéket és a pártfogó ügyvéd díját az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Leszállított keresetében az I. rendű felperes 500.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest, mert az alperes alkalmazottai vele szemben hátrányos megkülönböztetést alkalmaztak, a hivatal vezetője megalázó helyzetbe hozta mások előtt, valamint késedelmesen határozott a II. rendű felperesre vonatkozó szülői felügyeleti joga fennállásáról. A II. rendű felperes 79.336 forint és 14.368 forint után 1995. február 23. napjától, 64.968 forint után 2003. július 4. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamat és perköltség megfizetésére kérte kötelezni alperest. Pártfogó ügyvédi munkadíjának és készkiadásainak (4.500 forint) megtérítésére pervesztessége esetén is igényt tartott.

Az I. rendű felperes előadta, hogy 2002. augusztus 17-én szabadult a börtönből. 2002. augusztus 30-án az alperesnél bejelentette, hogy szülői felügyeleti jogát gyakorolni kívánja. 2003. február 28-án újból kérte szülői felügyeleti jogának visszaállítását, amelyre csak 2003. március 5-én kelt határozattal került sor. Az alperes késedelmesen járt el, mert a szülői felügyeleti jog visszaállításáról 30 napon belül nem hozott határozatot. A II. rendű alperes álláspontja az volt, hogy a nevére elhelyezett betétkönyvből a gyám csak az alperes tudtával vehetett fel pénzt, ennek ellenére a gyám elszámoltatásáról nem gondoskodott, és ez az igény a volt gyámmal szemben elévülés miatt már nem érvényesíthető. A 64.968 forint kárigényét arra alapította, hogy az alperes a jogerős ítélet ellenére végrehajtást nem kért, holott ő volt a peres fél, így a végrehajtást csak ő kezdeményezhette volna. Ítélt dolog folytán ezt az összeget a II. rendű felperes a volt gyámmal szemben érvényesíteni nem tudja.

Az alperes a kereset elutasítását kérte és perköltséget igényelt. Tagadta, hogy az I. rendű felperes személyiségi jogait megsértette volna, és az I. rendű felperes azt sem bizonyította, hogy ennek nyomán nem vagyoni kártérítéssel helyrehozandó hátránya keletkezett volna.

A II. rendű felperes keresete kapcsán arra hivatkozott, hogy nem volt tudomása a gyámi betétkönyv kiváltásáról, erre figyelemmel a gyám elszámoltatására nem kerülhetett sor. E körben arra is hivatkozott, hogy amennyiben a gyám valóban kárt okozott, akkor a kárért a Csjt. 104. §-ának (2) bekezdése alapján kártérítési felelősséggel tartozik. A BKKB előtt folyó perben az elsőfokú ítélet jogerőre emelkedéséről csak a II. rendű felperes nagykorúvá válása után szerzett tudomást, erre figyelemmel nem volt hatásköre a végrehajtási eljárás megindítására. A Fővárosi Gyámhivatal a II. rendű felperest 2004. június 30-án és 2004. július 29-én kelt levelében tájékoztatta arról, hogy nagykorúvá válása folytán a gyámhivatal az ügyben nem járhat el. Jogellenes és felróható magatartás hiányában pedig az alperes kártérítési felelősségének megállapítására nem kerülhet sor.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 200.000 forintot. Az I. rendű felperes ezt meghaladó, és a II. rendű felperes keresetét elutasította. A felperes pártfogó ügyvédjének munkadíját 25.000 forintban állapította meg, amelyből az alperest 15.000 forint megfizetésére

kötelezte. A le nem rótt kereseti illeték és a további 10.000 forint pártfogó ügyvédi díjról úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli.

Az elsőfokú bíróság az alperes felelősségét a Ptk. 349. §-ának (1) és 339. §-ának (1) bekezdése alapján vizsgálta, annak rögzítése mellett, hogy a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján kell az általános és különös feltételek fennállását bizonyítani. A Csjt. 70. §-a, 72. §-ának (1) és (2) bekezdése valamint 91. §-ának (1) bekezdését idézve megállapította, hogy a szülői felügyeleti jog feléled, ha szünetelésének oka elhárul és a szülői felügyeleti jog gyakorlásának egyéb törvényi akadályja nincs. A szülői felügyeleti jog a különélő szülőt ipso iure megilleti, ha például a felügyeletet gyakorló szülő meghal. A perben arra nem volt adat, hogy az I. rendű felperes szülői felügyeleti joga a II. rendű felperes édesanyjának halálával ne éledt volna fel, az I. rendű felperes viszont a szülői felügyeleti joga gyakorlásában börtönbüntetése miatt akadályozva volt. Ezen akadály azonban 2002. augusztus 17-én megszűnt, ezen időponttól kezdődően az I. rendű felperest a szülői felügyeleti jog megilleti. Erről a körülményről az alperes 2002. augusztus 30-án legkésőbb értesült, ennek ellenére sem kérelemre, sem hivatalból a szülői felügyeleti jog feléledése érdekében nem tette meg a szükséges lépéseket, a gyámot nem mentette fel, sőt 2002 novemberében hivatásos gyámot is kirendelt. Az elsőfokú bíróság az alperes ezen jogellenes magatartását kirívóan jogellenesnek minősítette, amellyel megsértette az I. rendű felperesnek a család egységéhez és emberi méltóságához fűződő személyiségi jogát. A jogsértés súlyára, időtartamára és konkrét hátrányok megjelölésének hiányára figyelemmel a nem vagyoni kártérítés összegét 200.000 forintban állapította meg.

A II. rendű felperes 14.358 forintos igényével kapcsolatban arra utalt, hogy a felperes nem bizonyította, az alperes hozzájárulásával, vagy tudomásával történt a betétkönyv kiváltása, ezért a gyám elszámoltatásának elmulasztását nem lehetett megállapítani. A 64.968 forintos igény kapcsán az volt az álláspontja, hogy az alperes a II. rendű felperes jogainak megóvásához szükséges intézkedések megtételére csak a II. rendű felperes nagykorúságának eléréséig volt jogosult. Ezt követően a II. rendű felperes volt az, aki saját nevében jognyilatkozatot tehetett volna. Az ítélet jogerőre emelkedéséről az alperes a II. rendű felperes nagykorúvá válása után szerzett tudomást, ezért a végrehajtás érdekében intézkedést nem tehetett. Erről a II. rendű felperes néhány hónap múlva értesült, de saját maga a végrehajtás érdekében intézkedést nem tett. Megjegyezte egyébként, hogy a felperes jogi álláspontjával szemben az elévülés nem következett be. A perköltségről a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján határozott.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek és az alperes is fellebbezett.

A felperesek az ítélet megváltoztatását és az alperes leszállított kereseti kérelmük szerinti marasztalását kérték, valamint perköltséget igényeltek. A felperesek az elsőfokú bíróság ítéletét részben megalapozatlannak, részben tévesnek tartották. Az I. rendű felperes álláspontja az volt, hogy ő a bizonyítási nehézségekre figyelemmel a nem vagyoni kárigényét már leszállította, a leszállított összeg megítélését az átélt sok megaláztatás indokolja, valamint a marasztalás figyelmeztetés is lehetne a gyámhivatalnak a gyermekek jogainak háttérbe

helyezése miatt. Az alperes alkalmazottai folyamatosan éreztették ellenszenvüket, holott a kiskorú gyermek érdekében a nagyon nehéz anyagi helyzetbe került család segítése lett volna a feladatuk.

A II. rendű felperes a vagyoni kártérítés körében az elsőfokú eljárásban felhozott érveit ismételte meg, azzal, hogy a Gyámhatóság által indított perben az alperesi intézkedés kizártságára vonatkozó álláspontot a bíróság nem fogadta el, mert a gyámhivatalt kötelezte a részletfizetéssel kapcsolatos nyilatkozat megtételére.

Az alperes fellebbezése is az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására irányult akként azonban, hogy a másodfokú bíróság a felperesek keresetét teljes egészében utasítsa el. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes előadása alapján bizonyítottnak vette az alperes téves tájékoztatását, holott a csatolt okiratok ezzel ellentétes tartalmúak. A 149/1997. Korm. rendelet alapján a szülői felügyeleti jog feléledését az alperesi gyámhatóság minden további körülmény vizsgálata nélkül nem állapíthatta meg, ezt kizárta egyrészt az, hogy az I. rendű felperes maga úgy nyilatkozott, hogy a szülői felügyeleti jogát azt követően kívánja gyakorolni, ha munkája és jövedelme lesz, másrészt az, hogy a II. rendű felperes másik gyám kirendelését kérte. Álláspontja szerint N. J. tanú vallomása azt támasztotta alá, hogy a család egysége nem sérült, azt pedig az elsőfokú bíróság nem jelölte meg, hogy az I. rendű felperes emberi méltóságát az alperes milyen magatartása sértette. Az I. rendű felperes nem vagyoni kárigénye kapcsán az volt az álláspontja, hogy a nem vagyoni kár bekövetkezése és mértéke nem bizonyított. Megjegyezte egyébként, hogy a 2002. november 6-án kelt határozattal szemben a felperesek a jogorvoslatot sem vettek igénybe. A kártérítési felelősség megállapítását pedig bármelyik konjunktív feltétel hiánya kizárja.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben vizsgálta felül, mert annak fellebbezés hiányában első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt (Pp. 228. §-ának (4) bekezdése).

A felperesek fellebbezése alaptalan, az alperes fellebbezése alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, döntésével és jogi indokaival a Fővárosi Ítéltábla nagyobb részben - a személyiségi jogsértés megállapításának kivételével - egyetértett.

A felperesek nem egységes pertársak, ezért az általuk érvényesített igényeket külön-külön kell vizsgálni.

Az I. rendű felperes kizárólag nem vagyoni kártérítés iránti igényt érvényesített. Az I. rendű felperes igényének megállapításához az szükséges, hogy a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésében és 339. §-ának (1) bekezdésében meghatározott feltételek megvalósuljanak, de a Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése alapján érvényesített nem vagyoni kárhoz (hátrányhoz) személyiségi jogsértés megvalósítása is szükséges. Az I. rendű felperes igénye csak akkor lehet alapos, ha az alperes közigazgatási jogkörben történt, jogellenes eljárásával okozati összefüggésben személyiségi jogsértés valósult meg. Az alperes a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdésében

meghatározott különös feltételek megvalósulását is vitatta, amikor arra hivatkozott, hogy a második gyámrendelés kapcsán a felperesek nem éltek fellebbezéssel. A Fővárosi Ítéltábla álláspontja szerint azonban a fellebbezés az időmúlásból eredő jogsérelem elhárítására nem volt alkalmas, ezért az I. rendű felperes nem vagyoni kárigénye érvényesítésének ez a körülmény nem volt akadálya. Az alperes terhére jogellenes és felróható magatartás megállapítható ugyan, de az ennek alapját képező tényállásból a személyiségi jogsértés nem vezethető le. Az elsőfokú bíróság által megjelölt rendelkezéseken túl a Csjt. 106. §-ának (1) és (2) bekezdéséből - és a hozzá fűzött kommentárból - is egyértelmű, hogy az I. rendű felperest a szülői felügyeleti jog megillette. E rendelkezés ugyanis kimondja, hogy megszűnik a gyámság, ha a gyermek ismét szülői felügyelet alá kerül. Ez akkor lehetséges, ha a szünetelő szülői felügyeleti jog feléled, I. rendű felperes esetében ez az akadály megszűnésével bekövetkezett. A gyámság tehát ipso iure megszűnt, ehhez a gyámhivatal határozatára nem volt szükség, így a határozat elmulasztása nem jogellenes. A megállapított történeti tényállás alapján viszont egyértelmű, hogy az alperes az I. rendű felperesnek téves tájékoztatás adott, megfelelő eljárás mellett a gyámot gyámi tisztségéből fel kellett volna menteni és teljesen szükségtelen volt a hivatásos gyám kirendelése. Az alperes ezen eljárása jogellenes volt, de a jogellenes eljárás a család egységét nem tudta befolyásolni, hiszen az I. és a II. rendű felperesek együtt éltek, az I. rendű felperes a II. rendű felperes neveléséről és ellátásáról gondoskodott. A szülői felügyelet körébe tartozó jogok közül csupán a vagyonkezelői jogokat nem tudta az I. rendű felperes gyakorolni, de a vagyonkezelői jog hiánya nem jelent személyiségi jogsértést.

Az I. rendű felperes a nem vagyoni kártérítés körében további ténybeli alapra is hivatkozott, az alkalmazottak részéről megnyilvánuló hátrányos megkülönböztetésre, illetve ügyféli minőségének megkérdőjelezésére. Ezek a körülmények azonban csak az I. rendű felperes észlelésén alapultak, amelyet csak a II. rendű felperes támasztott alá, de az alperes tagadásával szemben e körülmények megvalósulását nem lehetett bizonyítottnak elfogadni, ezért a becsület, és emberi méltóság megsértése (Ptk. 76. §) nem volt megállapítható. Személyiség jog megsértésének hiányában viszont a Ptk. 84. §-ának (1) bekezdés e) pontja alapján nem vagyoni kártérítés sem volt az I. rendű felperes javára megítélhető, ezért az ítéltábla az I. rendű felperes keresetét elutasította.

A II. rendű felperes kizárólag vagyoni károkat érvényesített, e körben az elsőfokú bíróság döntése és jogi indokai is megalapozottak, ezért az ítéltábla csak a Pp. 254. §-ának (3) bekezdésére utal, amelyeket a következőkkel egészít ki.

A 14.368 forintos igény vonatkozásában a II. rendű alperes csak a jogellenes magatartást jelölte meg, a kár tényleges bekövetkezésére viszont még előadást sem tett. A vagyoni kár bizonyításához arra is szükség lett volna, hogy a II. rendű felperes bizonyítsa, Sz. I. az általa felvett pénzt nem az ellátására fordította, erre viszont még előadást sem tett. A jogellenesség viszont a kártérítés megítéléséhez nem elegendő, ahhoz a kár bekövetkezését és összegét is bizonyítani kell.

A 64.968 forintos kárigénnyel kapcsolatban az alperes terhére jogellenes magatartás sem állapítható meg, mert a II. rendű felperes nagykorúvá válása után

az alperes a végrehajtást nem kezdeményezhette volna, azt a II. rendű felperesnek kellett volna kezdeményezni, és erről a megfelelő tájékoztatást is megkapta. A Pp. 64. §-ának (3) bekezdése szerint ugyanis az, akinek az igénye érvényesítése céljából az ügyész, vagy erre külön jogszabállyal feljogosított szerv pert indít, az a perben félként vesz részt. Az alperesi gyámhatóságot a per indítására külön jogszabály az 1997. évi XXXI. törvény 113. §-ának f) pontja jogosította fel. A II. rendű felperes tehát a perben fél volt, így nem volt akadálya a végrehajtási eljárás kezdeményezésének. A végrehajtás elmaradása tehát a II. rendű felperes mulasztásának következménye.

A kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, az I. rendű felperes keresetét teljesen elutasította. Az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása folytán alperes pernyertes lett, ezért mentesíteni kellett a felperesek pártfogó ügyvédi díjának megfizetése alól.

A pártfogó ügyvéd díjának megállapításáról a 44/2003. (XII. 27.) IM-BM-PM együttes rendelettel módosított 7/2002. (III. 30.) IM. rendelet 1. §-ának (2) bekezdése, és 1. §-ának (4) bekezdésére figyelemmel az 5. § (1) bekezdés b) pontja valamint az 5. §-ának (2) bekezdése alapján határozott.

A felperesek költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket és a pártfogó ügyvéd díját a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2009. január 22.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s.k.
előadó bíró

Dr. Szabó Klára s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: